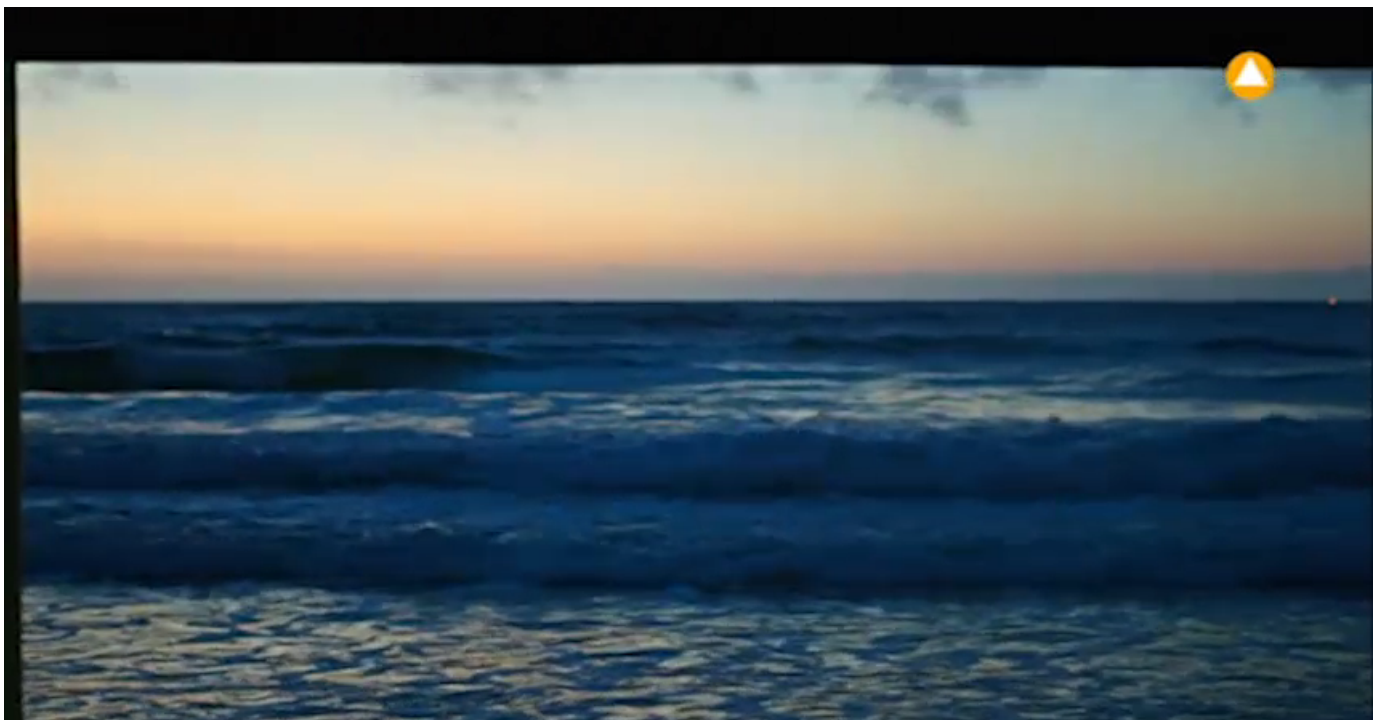

Το Ολοκαύτωμα στο Χορτιάτη – 2 Σεπτεμβρίου 1944

1 Σεπτεμβρίου 2018

Τα ναζιστικά κρεματόρια δεν υπήρξαν μόνο στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, αλλά τέθηκαν σε λειτουργία και στο **Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη**, όταν με την πυρπόληση ενός φούρνου και ενός σπιτιού στα οποία επίτηδες είχαν εγκλωβίσει άμαχο πληθυσμό, οι ναζί κατακτητές δολοφονούσαν **149** ανθρώπους και έγραφαν άλλη μία μαύρη σελίδα στα εγκλήματα πολέμου. Για να τιμήσει τη μνήμη των θυμάτων, ο **Δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη**, όπως κάνει κάθε χρόνο, διοργανώνει σχετικές εκδηλώσεις.

-0:31

74

ΧΡΟΝΙΑ
ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ
ΧΟΡΤΙΑΤΗ
εκδηλώσεις
μνήμης

2 Σεπτεμβρίου 1944 - 2 Σεπτεμβρίου 2018

Αποφράδα ημέρα λοιπόν, αλλά ταυτόχρονα και ημέρα μνήμης και θυσίας είναι η 2 Σεπτεμβρίου του 1944, όταν οι ναζί με τους Έλληνες συνεργάτες τους, έβαψαν στο αίμα το Χορτιάτη.

Προηγήθηκαν δύο ανταρτικές επιθέσεις σε δύο αυτοκίνητα, ένα του οργανισμού Ύδρευσης Θεσσαλονίκης που πήγαινε στο βυζαντινό υδραγωγείο για την απολύμανση της δεξαμενής από την οποία υδροδοτούνταν η Θεσσαλονίκη και στο οποίο οι επιβαίνοντες ήταν Έλληνες (ο ένας εκ των δύο επέζησε) και ακολούθησε ένα δεύτερο αυτοκίνητο με τρεις Γερμανούς και δύο Έλληνες και με τελικό απολογισμό τη διαφυγή δύο Γερμανών και την αιχμαλωσία των υπολοίπων. Οι διαφυγόντες επέστρεψαν στο Ασβεστοχώρι Θεσσαλονίκης.

Οι περισσότεροι άντρες του Χορτιάτη ήταν στις δουλειές τους και οι εναπομείναντες είχαν δίλημμα αν έπρεπε να μείνουν ή όχι. Σύμφωνα με κάποιες μαρτυρίες πήραν τη διαβεβαίωση ή την εκτίμηση καλύτερα των ανταρτών, ότι δεν θα κινδυνεύσουν. Αυτά πάντα σύμφωνα με μία εκδοχή, καθώς υπάρχει και δεύτερη σαφώς διαφορετική, που αναφέρουμε στη συνέχεια του κειμένου.

Η σφαγή

Η ναζιστική πολεμική μηχανή που πάντα εξαντλούσε την αγριότητά της σε αμάχους, αφού με τους αντάρτες έπρεπε να πολεμήσει στα ίσια, περικύκλωσε το Χορτιάτη. Κινητοποιήθηκαν δυνάμεις που γέμισαν 20 φορτηγά με Γερμανούς στρατιώτες, αλλά και δυνάμεις του «αποσπάσματος καταδίωξης ανταρτών» του **Φριτς Σούμπερτ** (Jagdkommando Schubert). Ακολούθως έκαναν αυτό που ήξεραν καλύτερα, δηλαδή πλιάτσικο και πυρπολήσεις, ενώ όσοι κάτοικοι ήταν στο χωριό συγκεντρώθηκαν στο καφενείο. Οι κάτοικοι αυτοί οδηγήθηκαν έκλεισαν στο φούρνο του **Στέφανου Γκουραμάνη**, πολυβολήθηκαν από τους ναζί και μετά έβαλαν φωτιά για να κάψουν όσους δεν είχαν ξεψυχήσει από τις σφαίρες.

Κατάφεραν να γλιτώσουν μόνο δύο. Δείγμα της απανθρωπιάς των ναζί ήταν ότι οι όμηροι οδηγήθηκαν στο φούρνο υπό τη συνοδεία βιολιού και μάλιστα με εύθυμους σκοπούς που έπαιζε Γερμανός στρατιώτης. «Γλεντούσαν» δηλαδή τη σφαγή των αμάχων που προετοιμάζαν!! Όποιος επιχειρούσε να διαφύγει από το φλεγόμενο κτήριο, τον μαχαίρωναν οι Γερμανοί και οι Έλληνες ταγματασφαλίτες που ως άλλοι Νέρωνες «καμάρωναν» για τα έργα τους.

Μία άλλη ομάδα αμάχων την οδήγησαν στο σπίτι του **Ευάγγελου Νταμπούδη** και

τους έκαψαν ζωντανούς. Άλλοι εκτελέστηκαν επί τόπου όταν προσπάθησαν να διαφύγουν και εντοπίστηκαν, γυναίκες βιάστηκαν και δολοφονήθηκαν.

Ο απολογισμός της αποφράδας ημέρας ήταν **149 νεκροί**, μεταξύ αυτών 109 γυναίκες και κορίτσια και περίπου 300 σπίτια καμένα.

Δύο ημέρες μετά οι Γερμανοί ξαναγύρισαν για να ολοκληρώσουν το πλιάτσικο. Ο υπεύθυνος του Ολοκαυτώματος, ο Φριτς Σούμπερτ μετά τον πόλεμο δικάστηκε και εκτελέστηκε στην Αθήνα.

Μετά τον πόλεμο και με δεδομένη την πολιτική κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα και που τα προδρομικά σημάδια της ήταν ορατά και μέσα στην κατοχική περίοδο, υπήρξε αντιπαράθεση σχετικά με την αφορμή για το Ολοκαύτωμα.

Μία άποψη επιχείρησε να χρεώσει το Ολοκαύτωμα σε άστοχες και άκαιρες όπως τις θεωρούσε, ενέργειες του ΕΛΑΣ, που προκάλεσαν τους Γερμανούς στο να προχωρήσουν σε αντίποινα.

Από την πλευρά του ΕΛΑΣ ο τότε αντάρτης και μετέπειτα εικαστικός, **Γιώργος Φαρσακίδης**, γράφει μεταξύ άλλων στο βιβλίο του «**Αναζητώντας την Ιθάκη...**»:

«Στις 2 Σεπτέμβρη 1944, δύο δεκαοχτάχρονοι μαχητές του ΕΛΑΣ, ο γράφων και ο Σταύρος Δήμου (Σταύρακας) κατόπιν εντολής του καπετάν Χορτιάτη, ξαναστήσαμε ενέδρα στο Ρωμαϊκό Υδραγωγείο και χτυπήσαμε γερμανικό

αυτοκίνητο, προπομπό φάλαγγας αυτοκινήτων που θα εκτελούσαν την προσχεδιασμένη σφαγή στο Χορτιάτη. Ο οδηγός του αυτοκινήτου τραυματίστηκε βαριά, όμως οι άλλοι δύο Γερμανοί, ύστερα από ανταλλαγή πυρών, κατάφεραν να διαφύγουν. Εμείς στείλαμε τον τραυματία για περίθαλψη και κάψαμε το αυτοκίνητο. Το χτύπημα του αναγνωριστικού αυτοκινήτου αποδείχτηκε σωτήριο για εκατοντάδες κατοίκους του χωριού, οι οποίοι, υπακούοντας στις προτροπές της οργάνωσης, κατάφεραν να διαφύγουν. Τα πάνω από εκατόν σαράντα πέντε άτομα, κυρίως γυναικόπαιδα, που παρέμειναν στο χωριό, δίνοντας πίστη στα λόγια του ιερέα και του προέδρου, που διατηρούσαν "καλές σχέσεις" με τους Γερμανούς, σφαγιάστηκαν ή κάηκαν ζωντανοί.

(...) Το ολοκαύτωμα, ως συμβάν, απουσιάζει τόσο από τα γερμανικά όσο και από τα βρετανικά αρχεία. Κι αναρωτιέται κανείς, για να συγκαλύψει άραγε ποιους μεγάλοςχημους συνεργούς εγκλημάτων πολέμου, ποιες πολιτικές ατιμίες και προδοσίες, έχει διαγραφεί αυτή η σελίδα; (Όπως είναι γνωστό, ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Κουρτ Βαλτχάιμ είχε υπηρετήσει στο Γερμανικό Αρχηγείο Βορείου Ελλάδος ως αξιωματικός πληροφοριών)».

Επίσης στο βιβλίο του «**Μία επαίσχυντη συμφωνία και το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη**», ο Γ. Φαρσακίδης αναφέρει: "Η Ελληνική Επίσημη Ιστοριογραφία ελάχιστα έχει ασχοληθεί με την πυρπόληση του Χορτιάτη. Και το βολικό παραμύθι για τους "κακούς αντάρτες" και τα γερμανικά αντίποινα για τον φόνο ενός ανύπαρκτου Γερμανού γιατρού, είχε για χρόνια παραπληροφορήσει τον κόσμο.

Το ολοκαύτωμα, σαν συμβάν, απουσιάζει παντελώς τόσο από τα, κατά τα άλλα σχολαστικά στην καταγραφή, γερμανικά, όσο και τα βρετανικά αρχεία. Κι αναρωτιέται κανείς, συγκαλύπτοντας άραγε ποιους μεγάλοςχημους συνεργούς εγκλημάτων πολέμου, ποιες πολιτικές ατιμίες και προδοσίες, έχει διαγραφεί αυτή η σελίδα;

Τον Αύγουστο του 1944, κατά μαρτυρία ανώτατων Γερμανών αξιωματούχων, όπως του **Γκέμπελς**, (που μετείχε κι ο ίδιος) του **Φον Όβεν**, του **Γιόντλ** και του **Σπέερ**, κλείστηκε μεταξύ Βρετανών και Γερμανών μια μυστική "Συμφωνία Κυρίων" που προέβλεπε την ανενόχλητη, από τους Βρετανούς, αποχώρηση από την Ελλάδα των Γερμανικών στρατευμάτων. Σε αντάλλαγμα οι Γερμανοί, με την βοήθεια των γερμανοεξοπλισμένων Ταγμάτων Ασφαλείας, εξουδετερώνοντας το Εαμικό Κίνημα, θα παραχωρούσαν τη Θεσσαλονίκη στους Άγγλους.

Μετά το τέλος του πολέμου η Επαίσχυντη Συμφωνία, που πρόδιδε τον κοινό

Συμμαχικό αγώνα, δημοσιοποιήθηκε από τους Γερμανούς, αλλά όπως ήταν επόμενο, σαν πράξη πολιτικής ατιμίας, παραμένει από τους Βρετανούς μέχρι σήμερα “εν κρύπτω”».

Πάντως η ιστορία των Μπλόκων και των Ολοκαυτωμάτων, οι θηριωδίες, τα εγκλήματα και τα πλιάτσικα των ναζί στη χώρα μας, αλλά και ευρύτερα στην κατεχόμενη Ευρώπη, είναι τόσα πολλά, που δεν υπάρχει χώρος για δικαιολογίες και για απόπειρες απόδοσης «ευθυνών», σε όσους αγωνίζονταν ενάντια στο αιμοσταγές θηρίο, που δήθεν το ερέθιζαν ακόμα περισσότερο, αντί «να κάτσουν στα αυγά τους».

Η οπισθοχώρηση των Γερμανών το 1944, σήμανε, απολύτως συνειδητά από την πλευρά τους, την εκδήλωση της εκδικητικής τους μανίας με σειρά σφαγών αμάχων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Παρασκευή 31 Αυγούστου 2018

- 7.30 μ.μ. **"15η Ποδηλατοδρομία Ειρήνης"** Αφετηρία: Διασταύρωση Χορτιάτη-Αγίου Βασιλείου. Τερματισμός: Είσοδος Χορτιάτη.
- 9.00 μ.μ. Κοινοτική Αίθουσα Χορτιάτη «Ιωάννης Μανωλεδάκης» Θεατρική παράσταση **"Γράμματα σε ένα φίλο Γερμανό"** του Αλμπέρ Καμύ από τον σύλλογο «Θεατρική συντροφιά Ηρακλείου».

Σάββατο 1 Σεπτεμβρίου 2018

- 7.00 μ.μ. "Φούρνος Γκουραμάνη" **Επιμνημόσυνη Δέηση** στον τόπο του Μαρτυρίου.
- 8.15 μ.μ. **"4η Λαμπαδηφορία Ειρήνης"** Αφετηρία: «Φούρνος Γκουραμάνη» Τερματισμός: Πέτρινο Γυμνάσιο Χορτιάτη.
- 9.00 μ.μ. Πέτρινο Γυμνάσιο Χορτιάτη. **"Ελεύθεροι Πολιορκημένοι"** του Γιάννη Μαρκόπουλου σε ποίηση Διονυσίου Σολωμού. Με τους Χαράλαμφο Γαργανουράκη, Σόνια Θεοδωρίδου, Ιωάννη Λάκη και Παναγιώτη Τερζάκη. Αφηγήτρια η Κατερίνα Λέχου. Χορωδία Cantabile (Μουσική Διδασκαλία: Θεόδωρος Ορφανίδης) • Χορωδία Π.Σ. ΑΙΓΕΣ Βεργίνας και Σχολική Χορωδία Βέροιας (Μουσική Διδασκαλία: Ελένη Αναγνώστου) • Ορχήστρα Mobile. Μουσική Διεύθυνση: Θεόδωρος Ορφανίδης

Κυριακή 2 Σεπτεμβρίου 2018

- 7.30 π.μ. Αρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ.κ. Βαρνάβα στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Χορτιάτη.
- 10.30 π.μ. Άφιξη της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας κυρίου Προκοπίου Παυλοπούλου στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Χορτιάτη.
- 10.30 π.μ. Τέλεση 74ου Αρχιερατικού Μνημοσύνου στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Χορτιάτη από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ.κ. Βαρνάβα.
- 11.00 π.μ. Επιμνημόσυνο Αρχιερατικό Τρισάγιο στο Μνημείο Θυμάτων Ολοκαυτώματος Χορτιάτη.

Απόστολου Σαμανίδη 21
Τ.Κ 55236 Πανόραμα

www.pilea-hortiatis.gr
politismos@pilea-hortiatis.gr

Η ανακοίνωση του Δήμου Πυλαίας – Χορτιάτη

Παρουσία της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας Προκοπίου Παυλοπούλου θα πραγματοποιηθούν οι φετινές εκδηλώσεις για το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη.

Φέτος συμπληρώνονται 74 χρόνια από τα τραγικά γεγονότα της 2ης Σεπτεμβρίου του 1944 και ο Δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη διοργανώνει από την Παρασκευή 31 Αυγούστου τριήμερες εκδηλώσεις Μνήμης για τα 149 θύματα του Ολοκαυτώματος του Χορτιάτη.

Στο πλαίσιο αυτό θα πραγματοποιηθούν οι καθιερωμένες ποδηλατοδρομία και λαμπαδηδρομία της Ειρήνης, εκδηλώσεις πολιτισμού, με κορύφωση το Αρχιερατικό Μνημόσυνο στον τόπο της θυσίας, που θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή 2 Σεπτεμβρίου, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η έναρξη των εκδηλώσεων θα γίνει την Παρασκευή 31 Αυγούστου, στις 7.30 το απόγευμα, με την «15η Ποδηλατοδρομία Ειρήνης» με σημείο εκκίνησης τη διασταύρωση Χορτιάτη-Αγίου Βασιλείου και τερματισμό την είσοδο του μαρτυρικού Χορτιάτη. Την ίδια μέρα, στις 9.00 το βράδυ, στην Κοινοτική

Τα cookies είναι σημαντικά για την εύρυθμη λειτουργία του site μας και τη βελτίωση της online εμπειρία σας.

Πατήστε "Αποδοχή Cookies" για να συνεχίσετε ή επιλέξτε "Περισσότερες πληροφορίες" για να διαβάσετε περισσότερα σχετικά με τα cookies.

Αποδοχή Cookies

περισσότερα..

απόγευμα, με την Επιμνημόσυνη Δέηση στον τόπο του μαρτυρίου «Φούρνο Γκουραμάνη», από όπου περίπου μία ώρα αργότερα θα ξεκινήσει η «4η Λαμπαδηφορία Ειρήνης».

Με την ολοκλήρωση της λαμπαδηφορίας στον αύλειο χώρο του Πέτρινου Γυμνασίου Χορτιάτη θα ακολουθήσει η παρουσίαση των «Ελεύθερων Πολιορκημένων» του Γιάννη Μαρκόπουλου σε ποίηση Διονύσιου Σολωμού, ένα μουσικοθεατρικό δρώμενο, με τη συμμετοχή καταξιωμένων καλλιτεχνών όπως των Χαράλαμπου Γαργανουράκη, Σόνιας Θεοδωρίδου, Ιωάννη Λάκη και Παναγιώτη Τερζάκη, ενώ την αφήγηση θα κάνει η ηθοποιός Κατερίνα Λέχου. Τη σκηνοθετική επιμέλεια έχει ο Νίκος Καπέλιος και τη Μουσική Διεύθυνση ο Θεόδωρος Ορφανίδης.

Οι τριήμερες εκδηλώσεις θα κορυφωθούν την Κυριακή 2 Σεπτεμβρίου, στις 7.30 πρωί με την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία και το Επιμνημόσυνο Αρχιερατικό Τρισάγιο στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Χορτιάτη, στην οποία θα χοροστατήσει ο Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας.

Στη συνέχεια στο Μνημείο Θυμάτων του Ολοκαυτώματος, παρουσία της Α.Ε. Προέδρου της Δημοκρατίας Προκοπίου Παυλοπούλου, θα πραγματοποιηθεί το Επιμνημόσυνο Αρχιερατικό Τρισάγιο, ενώ θα επακολουθήσουν ομιλίες, προσκλητήριο νεκρών, κατάθεση στεφάνου και τήρηση ενός λεπτού σιγής στη μνήμη των 149 τραγικών θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

Σε μήνυμά του ο δήμαρχος Πυλαίας-Χορτιάτη Ιγνάτιος Καϊτεζίδης τονίζει:

«Δίνουμε και πάλι το παρών εδώ στον Χορτιάτη με πλήρη συναίσθηση και σεβασμό στην ιστορία και στην εθνική μας συνείδηση. Με αίσθηση ευθύνης, γιατί η τραγωδία του Ολοκαυτώματος δε θα σβήσει ποτέ από τη μνήμη μας και την καρδιά μας, τιμούμε τους ήρωες νεκρούς μας, τους μάρτυρες της θυσίας. Παράλληλα έχουμε ένα ιερό καθήκον. Να διατηρήσουμε την ιστορική μας Μνήμη και να διδάξουμε αυτά τα γεγονότα στα παιδιά μας. Φέτος είναι ιδιαίτερη η στιγμή, καθώς τις εκδηλώσεις τιμά με την παρουσία του ο πρώτος πολίτης της χώρας, η Α.Ε. ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Προκόπιος Παυλόπουλος, γεγονός που αποδεικνύει ότι εκτός από την τοπική κοινωνία που έζησε αυτή τη θηριωδία και η επίσημη ελληνική πολιτεία δεν ξεχνά».

Επιμέλεια αφιερώματος: Νάσος Μπράτσος

Μοιράσου το άρθρο:

Νάσος Μπράτσος